ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଉପକଥା

ସକାଳ ସାତଟା ବାଜି ଯାଇଛି । ଠିକ୍ ଏଇ ସମୟଟା ଶୋଇରହି ଅର୍ଦ୍ଧନିଦ୍ରା ଆଉ ଜାଗରଣ ଭିତରେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଭାବିଯିବା ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଗୋଟିଏ ବହୁ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ବିଳାସ ।

କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ଏଇ ସମୟଟାରେ ହିଁ ଘରର ଝରକାଗୁଡ଼ାକ ସଶବ୍ଦେ ଖୋଲିଦେଇ-ରେଜେଇ ଫୋପାଡ଼ି-ରେଡ଼ିଓ ଲଗେଇ ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ ବିରକ୍ତ କରିବା ଅହଲ୍ୟାର ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ବାର କୌତୁକ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଭାଷାରେ ଏଇଟା ଅହଲ୍ୟାର ଗୋଟାଏ "ଇନ୍‌କରିଜିବିଲ୍ ହବି ।"

ଅହଲ୍ୟାର ଏଇ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଗୋଟାଏ ତକିଆରେ ମୁହଁ ମାଡ଼ି ଆଉ ଗୋଟାଏ ତକିଆ ବେକ ଉପରେ ଚାପିଧରି ବିଛଣାରେ ପଡ଼ିରହିଛି । ଅହଲ୍ୟା ବୋଧହୁଏ ଯାଇଚି ଗରମ କଫିର ଟ୍ରେ ଆଣି ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ ପ୍ରଲୁବ୍ଧ କରିବାକୁ । ଅହଲ୍ୟାର ଏଇ ସାମୟିକ ଅନୁପସ୍ଥିତିର ସୁଯୋଗ ନେଇ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ତା' ର କିଛିବର୍ଷ ତଳର ନିକଟ-ଅତୀତଟାକୁ ରୋମନ୍ଥନ କରିନଉଛି ମନେ ମନେ ।

ପରୀକ୍ଷା-ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ କରି ଏମ୍.ଏସ୍‌ସି. କ୍ଳାସ୍‌ରୁ ରଷ୍ଟିକେଟେଡ୍ ହେବା ପରେ ସେ ହଠାତ୍ ବିଲାତ ଚାଲିଯାଏ - ଆଃ! କିଛିବର୍ଷ ପାଇଁ ବିଲାତ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା ସତରେ! ବରଫ ଜମି ଯାଇଥିବା ଝରକାଗୁଡ଼ାକ ସକାଳୁ ଖୋଲାଇ ଯାଏନାଁ- ବାହାରେ ହୁଏତ କୁହୁଡ଼ି ନହେଲେ ଝିପିଝିପି ବର୍ଷା । ରାପର ତଳେ ନେପ୍‌ଟି ପଡ଼ି ଗରମ ଗରମ କଫି ଖାଉ ଖାଉ ରବିବାରର ଅଳସ ସକାଳଗୁଡ଼ାକ ସୁନ୍ଦର ଉପଭୋଗ କରିହୁଏ । କିଛି ଗୋଟାଏ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ବୋଲି ସେ ମେଡିକାଲ କଲେଜରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୁଏ । ଆଉ କିଛି ବର୍ଷ ପରେ ଏମ୍.ଆର୍.ସି.ପି. ଡିଗ୍ରୀ ହାସଲ କରି ନିତାନ୍ତ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ଭାରତବର୍ଷକୁ ଫେରି ଆସେ ।

କାରମାଇକେଲ୍ ଓ ଜୁହୁ ମେଡିକାଲ କଲେଜ୍‌ରେ ଦୁଇଟି କ୍ଲାସ୍ ୱାନ୍ ସର୍ଭିସ୍‌କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ବିକାର ଚିତ୍ତରେ ରିଫ୍ୟୁଜ୍ କରିଦେଇ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ଯାଇ ରହେ କିଛିଦିନ ।

ତା' ପରେ ଛ' ବର୍ଷ ତଳର ଗୋଟାଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଫାଲ୍‌ଗୁନରେ ସେ ଶାନ୍ତିନିକେତନରେ ଅହଲ୍ୟାକୁ ଆବିଷ୍କାର କରେ । ତା' ର ମନେହୁଏ, ଅହଲ୍ୟା ଯେପରି ତା' ର ଚିର ପରିଚିତା, ତା' ର ବହୁ ଜନ୍ମର ବାନ୍ଧବୀ । କେହି କିଛି ଚିନ୍ତା କରିବାର ଅବସର ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବେଗରେ ଅହଲ୍ୟାକୁ ବାହାହୋଇ ପଡ଼ି ଶାନ୍ତିନିକେତନରୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଏ ।

...ତା' ର କିଛିଦିନ ପରେ ଦେଖାଯାଏ, ଗୋଟାଏ ଶାନ୍ତ ସୌମ୍ୟ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ବିରତିପୁର ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଖଣ୍ଡେ ଶଗଡ଼ରୁ ଓହ୍ଲେଇ ଆସନ୍ତି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଆଉ ଅହଲ୍ୟା । ନୂଆଁଣିଆ ଖଣ୍ଡିଏ ଚାଳଘର ଭିତରେ ମହମବତୀର କ୍ଷୀଣ, ନିଷ୍ପ୍ରଭ ଆଲୋକ ଶିଖାରେ ଅହଲ୍ୟା ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଅହଲ୍ୟାର କୋଳରେ ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ଶୋଇ ରହି ଅହଲ୍ୟାକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଭାବେ ଅହଲ୍ୟା ଯେପରି ଜଣେ ଅଭିଶପ୍ତା କିନ୍ନରୀ-ରୂପର ଅପୂର୍ବ ସମ୍ଭାର ଧରି ସେ ଓହ୍ଲେଇ ଆସିଛି ପୃଥିବୀ ଉପରକୁ । ଆବେଗଜଡ଼ିତ କଣ୍ଠରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ କହେ, "ଜାଣ ଅଲି, ମୁଁ କାହିଁକି ସହର ପରେ ସହର ଡେଇଁ ଏମିତି ଅଣଃନିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଛୁଟିଛି?"

ଅହଲ୍ୟା ନୀରବ ବିସ୍ମୟରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ ଚାହିଁରହେ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ସତରେ ଅଦ୍ଭୁତ-ଅଦ୍ୱିତୀୟ ।

ଗୋଟାଏ ଦୀର୍ଘନିଃଶ୍ୱାସ ନେଇ କହିଚାଲେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ।

"ଖାଲି ଟିକିଏ ଶାନ୍ତ, ନିଭୃତ ପରିବେଶ ଭିତରେ ତମକୁ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିବି ବୋଲି ।"

ସକାଳର ପ୍ରଥମ ଆଲୁଅରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଆଉ ଅହଲ୍ୟା ବିରତିପୁରକୁ ଆବିଷ୍କାର କରନ୍ତି । ବିରତିପୁର ସତରେ ରମଣୀୟ । ତା' ର ଗୋଟାଏ ପଟେ ଅନେକ ଉପରକୁ ମୁଣ୍ଡଟେକି ଉଠିଛି କର୍ଣ୍ଣଗିରି ପାହାଡ଼ର ଆକାଶ ଛୁଆଁ ଶିଖର-ଆଉ ତାକୁ ଯେପରି ଘେରି ବଙ୍କେଇ ବଙ୍କେଇ ବହି ଯାଇଚି ରତ୍ନଚିରା । ଅନ୍ୟପଟେ ପ୍ରାୟ ଚାରି ମାଇଲ ଦୂରରେ ଗୋଟାଏ କ'ଣ କାରଖାନା ବସୁଛି । ଅନେକ ଲୁହା ଲକ୍କଡର କାରବାର । ଅନବରତ ମାଲଗାଡ଼ି ଯିବା ଆସିବା ଲାଗିରହିଚି । ପ୍ରଚୁର ଆଦିବାସୀ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ କୁଡ଼ିଆ କରି ପଡ଼ିରହିଛନ୍ତି । ଅନେକ ହାଣ୍ଡିଆ-ଅନେକ ବାଜା- ଅନେକ ଗୀତ । ଆଉ ମଝିରେ ମଝିରେ ଜିପ୍ ଗାଡ଼ିରୁ ଗୋରା ସାହେବମାନେ ଓହ୍ଲେଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ଧୂ ଧୂ ନାଲି ସଡ଼କ ଉପରେ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ଟ୍ରକର ପଟୁଆର ।

ଏଇ ବନ୍ୟ ପରିବେଶ ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗିଛି ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ । ଆଉ ସେହିଦିନଠାରୁ ଏଇଠି ସ୍ଥାବର ହୋଇଯାଇଛି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ।

ଅବସର ବିନୋଦନ ପାଇଁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛି । କିଛିଦିନ ଭିତରେ ରୋଗୀମାନଙ୍କର ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଦାନର ପାଣ୍ଠିରେ ପଚାଶ ଜଣ ଇନ୍‌ଡୋର୍ ପେସେଂଟ୍ ରହିବା ପରି ଗୋଟିଏ ଡାକ୍ତରଖାନା ତିଆରି ହୋଇପାରିଛି । ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ବଦାନ୍ୟତା ଓ ଡାକ୍ତର ହିସାବରେ ସୁନାମ ମାଇଲ୍ ମାଇଲ୍ ଧରି ବ୍ୟାପି ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ସତରେ ଅସାଧାରଣ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଆଗରେ କେହି ତା' ର ପ୍ରଶଂସା କଲେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଦୁଇ ହାତର ପାପୁଲିକୁ ଦେଖେଇ ଦେଇ କୁହେ, 'ସେଟା ଭଗବାନଙ୍କର ଏଇ ହାତର ଲକ୍ଷଣ' , ଆଉ ପୁଣି ଦି' ହାତକୁ ଯୋଡ଼ି କପାଳରେ ଲଗେଇ କୁହେ, 'ଭଗବାନ୍ ନ ଚାହିଁଲେ, ମଣିଷ ଔଷଧ ଦେଇ ରୋଗ ଭଲ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।'

ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ବିନୀତ, ନିଜକୁ ମଣିଷଠାରୁ ଛୋଟ ମନେ କରେ- ଠିକ୍ ସେଇଥିପାଇଁ ଲୋକେ ତାକୁ ମଣିଷଠାରୁ ବଡ଼ ଆସନ ଦିଅନ୍ତି । ପଇସାପତ୍ର ବିଷୟରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ସବୁଦିନ ପରି ଆଜି ମଧ୍ୟ ଉଦାସୀନ । କିନ୍ତୁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଆଉ ପାରି ଉଠେ ନାଁ – ଦିନସାରା ରୋଗୀ ଦେଖି ଦେଖି କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼େ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ନିଜକୁ ବହୁଧା ବିଭକ୍ତ କରେ । ତା' ର ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଦୁଇଜଣ ନୂଆ ପାସ୍‌କରା ଡାକ୍ତର ଆସି ରହିଲେଣି- ପାଖର କାରଖାନାରେ ଆସି ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିବା ଜର୍ମାନ୍ ପରିବାରର ଦୁଇଟି ଝିଅ ଆସି ସିଷ୍ଟର୍ ହେଲେଣି । ପ୍ରୟୋଜନ ଅନୁଯାୟୀ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଆଧୁନିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ମଧ୍ୟ ଆସିଲାଣି ।

ସିଦ୍ଧାର୍ଥ କିଛି ଯୋଜନା କରିନାହିଁ-ସବୁ ହୋଇଯାଇଛି ପ୍ରୟୋଜନ ଅନୁଯାୟୀ ପରିସ୍ଥିତିର ତାଗିଦରେ, ଆଉ ୟା' ଭିତରେ କିଛି ପଇସା ମଧ୍ୟ ଆସି ଯାଇଛି । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ପାଖକୁ ନୁହଁ- ଅହଲ୍ୟା ପାଖକୁ ।

ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ସ୍ପଷ୍ଟ ମନେଅଛି- ସେଦିନ ରାତିରେ ଖଣ୍ଡେ ଛୋଟ ବାଥ୍‌ରୁମ୍ କରିବା ପାଇଁ ଅହଲ୍ୟା ଆଉ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଭିତରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ପଡ଼ିଥିଲା । ହଠାତ୍ ଅହଲ୍ୟା କୁହେ, "ରହିବା ପାଇଁ ଖଣ୍ଡେ ଘର କରିବାକୁ ହବ- ବଡ଼ ଅସୁବିଧା ହେଲାଣି ।"

ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ସତରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଇଯାଇଥିଲା । ଘର କରିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ବା' କ' ଣ? ଆଉ ଯଦିବା ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି, ସେଥିପାଇଁ ଅର୍ଥ ଆସିବ କୁଆଡ଼ୁ? କିନ୍ତୁ ଅହଲ୍ୟା ଯେତେବେଳେ କୁହେ ଯେ, ତା' ପାଖରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ତିରିଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ରଖି ପାରିଛି, ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହେ ନାହିଁ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ କେଇ ମିନିଟ୍ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ବାକ୍ ହୋଇ ଦୂର ଚକ୍ରବାଳକୁ ଚାହିଁ ରହେ ଆଉ କୁହେ-

"ବୁଝିଲ ଅଳି, ଏଇ ଲୋକମାନେ ଚିରଦିନ ମୋ' ବିନା ଚଳି ଆସୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏଇ ଚାରିବର୍ଷ ଭିତରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକାଥରକେ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଆଉ ଠିକ୍ ସେଇଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଏଇ ତିରିଶହଜାର ଟଙ୍କାର ସମୂଳ ଟିକସ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ମୁଁ ଯାହାକୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଦାନ୍ୟତା ବୋଲି ମନେ କରି ଆସିଛି - ଆଜି ବୁଝୁଛି, ସେ' ଟା କେବଳ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ବାହାନା ।

ଅହଲ୍ୟା ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଏ ଔଦାସୀନ୍ୟ ପ୍ରତି ଅଭ୍ୟସ୍ତ । ସେ କିଛି ଜବାବ୍ ଦିଏ ନାହିଁ ।

ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଜଣେ ଜର୍ମାନ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରୋଗ୍ୟ କରି ପାରିଛି ଏଇ କିଛିଦିନ ତଳେ । ଜର୍ମାନୀ ଦମ୍ପତି କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବାକୁ ଆସି ଚା' ଖାଉ ଖାଉ ଦଶ ମିନିଟ୍ ଭିତରେ ଖଣ୍ଡେ କାଗଜରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଘରପାଇଁ ପ୍ଲାନ୍ ଆଙ୍କି ଦେଇଗଲେ ।

ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ତା' ପରେ ଗଲା ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ, ଆଉ ଅହଲ୍ୟା ଗଲା ଇଟାପାଇଁ ବରାଦ ଦବାକୁ ।

ଗତ ଦୁଇବର୍ଷ ଧରି ସେହି ଗାରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଇଟା ଉପରକୁ ଉଠିଛି- ଆଉ ପୁଣି ତଳେ ଗଦା ଗଦା ଇଟା ଜମି ଯାଇଛି । ଟନ୍ ଟନ୍ ଲୁହା ଛଡ଼ ଆଉ ସିମେଣ୍ଟ ଆସି ଥାକ ମାରି ଥୁଆ ହୋଇଛି- ଆଉ ତା' ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ କୁଆଡ଼େ ମିଳେଇ ଯାଇଛି । ଯୁଆଡ଼େ ଦେଖିବ ସିଆଡ଼େ ଘର ତିଆରିର ସରଞ୍ଜାମ । ଆଜି ଟ୍ରକ୍ ଆସି ଆଠ ଦଶଟା ଗଛ କାଠ ପକେଇ ଦେଇ ଗଲାଣି ତ କାଲିକୁ ସେସବୁ ଚିରା ହୋଇ ଆସିଲାଣି । କେଉଁଠି କେମିତି ଟିକିଏ କାମ ବାକି ରହିଯାଇଛି । ବାଥ୍ରୁମ୍ ବାରଣ୍ଡା ଖଣ୍ଡକ ସିମେଣ୍ଟ ହବ ତ- କୋ' କୋ' କବାଟ ଝରକାରେ ରଙ୍ଗ ଲାଗିବ । ହତା ଭିତରେ ପଡ଼ିରହିଥିବା ଭଙ୍ଗା ଇଟା, ଛିଣ୍ଡା ସିମେଣ୍ଟ ବସ୍ତା ଆଉ ରେଜା କାଠପଟା ସବୁ ପରିଷ୍କାର କରାଯିବ । ଆଉ କମ୍ପାଉଣ୍ଡ ୱାଲ୍‌ରେ ଗୋଟାଏ ଫାଟକ ଲାଗିବ ।

ନୂଆ ଘରର ବାଲ୍‌କନି ଉପରେ ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଘରୋଇ ଆସର ଜମିଥିଲା । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ, ଅହଲ୍ୟା ଆଉ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଦମ୍ପତିର ଦୁଇବନ୍ଧୁ ରମାକାନ୍ତ ଓ ସୌମେନ୍ । ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟ ହଉଛି, ଏଇ ବିଶାଳ ହତାରେ କି ପ୍ରକାରର ଫାଟକ ଲଗାଯିବ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଅନୁଚ୍ଚାରିତ ପ୍ରତିବାଦକୁ ହସରେ ଉଡ଼େଇ ଦେଇ ସେଦିନର ସନ୍ଧ୍ୟା ଆସରରେ ଅହଲ୍ୟାର ଜିତ୍ ହୋଇଛି । ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ମତରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି କୋଲାପସିବିଲ୍ ଗେଟ୍ କରାଯିବ । ଯା' ବିରୁଦ୍ଧରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ପ୍ରତିବାଦଟା ଟିକିଏ ସୂକ୍ଷ୍ମ । ଅତୀତରେ ବହୁ କୋଲାପ୍‌ସିବିଲ୍ ଗେଟ୍ ବାହାରେ ଠିଆହୋଇ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ତା' ର ଭିତର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଦୟା କରିଛି । ମନେ ମନେ କହିଛି, "ଏତେ ଭୟ କର ତମେ ବାହାରର ଲୋକଙ୍କୁ, ସେଥିପାଇଁ ନିଜପାଇଁ ତମେ ଏ କାରାଗାର ତିଆରି କରିଛ ।" କିନ୍ତୁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ କ' ଣ ସେତେବେଳେ ଜାଣିଥିଲା, ତା' ରି କଥା ଦିନେ ତା' ରି ପାଖକୁ ଫେରି ଆସିବ ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ପରି?

ବେଶି ସମୟ ଲାଗିନାହିଁ । ସମୟ ଅତିବାହିତ ହୋଇଯିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇନାହିଁ ଅହଲ୍ୟା । ମାତ୍ର ଏକମାସ ଭିତରେ କୋଲାପ୍‌ସିବିଲ୍ ଫାଟକ ଆସି ଲାଗିଗଲାଣି ପାଚେରିରେ । ଫାଟକକୁ ଚାହିଁ ଅହଲ୍ୟା ମନେ ମନେ ଭାବିଛି, "ଘର ଲାଏକ୍ ମୁଖଶାଳା ହବା ଦରକାର ।"

ଗୋଟାଏ କରୁଣ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତରେ ହଠାତ୍ ଦିନେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଲୁହା-ଫାଟକର ଅବସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହୁଏ । କିପରି ଅସ୍ୱସ୍ତିକର ଲାଗେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ । ଦୋତାଲାର ବାଲ୍‌କନି ଉପରେ ଠିଆ ହେଇ ତା' କୁ ଲାଗେ ସେ ଯେମିତି ତା' ର ମନର ଅରମାନ୍ ମେଂଟେଇ ନବାକୁ ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ୍‌ର ପ୍ରହସନ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଏତିକିରେ କ' ଣ ମଣିଷର ଶୋଷ ଶେଷ ହୁଏ । ସେ ଫାଟକ ପାଖରେ ହାତରେ ବନ୍ଧୁକ ଧରି ଗୁର୍ଖା ଦରୱାନ୍ ଠିଆ ହେବା ଦରକାର-ଆଉ ଘରର ପୋର୍ଟିକୋର ଛାଇରେ ନେପଟ୍‌ପିଡ଼ି ଆଲ୍‌ସେସିଆନ୍ କୁକୁର ଜିଭ ଲହ ଲହ କରୁଥିବା ଦରକାର, ତା' ପରେ...?

ତା' ପରେ ଅନେକ କିଛି । ଶେଷ ନାହିଁ ଯା' ର । ବିରକ୍ତିରେ ମୁହଁ ଫେରେଇ ଆଣେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । ତା' ର ସନ୍ଦେହ ହୁଏ, ଅହଲ୍ୟା ବୋଧହୁଏ ଏଇ ଫାଟକ ପରି ଶକ୍ତ ଆଉ ଦାମ୍ଭିକ ହେଇଯାଉଛି ଧୀରେ ଧୀରେ । ହୁଏତ ପ୍ରସ୍ତରମୟୀ ହେଇଗଲାଣି ଅହଲ୍ୟା ।

ତକିଆଗୁଡ଼ାକୁ ମୁଣ୍ଡ ଉପରୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଇ ଉଠିବସେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । କେବେ ଆସିବ ସେ ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ, ଯେଉଁଦିନ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ପାଦସ୍ପର୍ଶରେ ତା' ର ପଥରର ଖୋଳ ଛାଡ଼ି ଉଠିଆସିବ ମାନବୀ ଅହଲ୍ୟା! କେବେ?...

ବେଡ୍‌ରୁମ୍‌ର ଅସଂଖ୍ୟ ଗବାକ୍ଷ ଦେଇ ଆଲୋକସ୍ରୋତ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି ଭିତରକୁ । ସକାଳର ପବନରେ ଡ୍ରେପରଗୁଡ଼ାକ ଉଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେଣି ।

ଅହଲ୍ୟା କଫିର ଟ୍ରେ ଆଣି ପାଖରେ ରଖିଲା, ଆଉ ଠିକ୍ ତା' ପରେ ପରେ ରେଡିଓ ସିଲୋନ୍‌ର ଅଶ୍ରାବ୍ୟ ସିନେମା ସଙ୍ଗୀତ । ନାଁ-ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଠିବାକୁ ହବ ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ । ଆଉ ଶୋଇ ରହିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଆଉ ତା' ଛଡ଼ା ସକାଳର କଫିଟା ମଧ୍ୟ ସତରେ ଲୋଭନୀୟ ।

ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ମନେପଡ଼େ ଅନେକଦିନ ତଳେ ସେ ଅହଲ୍ୟାକୁ ଦିନେ ଆକ୍ଷେପ କରି କହିଥିଲା, "ଏଇ ସକାଳର କଫିଟା ଚାକର ହାତରେ ପଠେଇ ନଦେଇ ତମେ ଆଣିଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ବୋଧହୁଏ ।" ସେହିଦିନଠାରୁ ପ୍ରତିଦିନ ଅହଲ୍ୟା ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ ସକାଳର କଫି ନେଇ ଆସେ । ଟିକିଏ ରସିକତା କରିବାର ଲୋଭରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ହଠାତ୍ ଉଠିପଡ଼ିଲା ବିଛଣାରୁ । ସାମ୍ନାରେ ଟ୍ରେ ଥୁଆ ହେଇଛି- କଫି ଆଉ ଦୁଇଖଣ୍ଡ କ୍ରିମ୍‌କ୍ରାକର୍ ବିସ୍କୁଟ୍ । ବ୍ରେକ୍‌ଫାଷ୍ଟ ଆସିବାକୁ ତଥାପି ଡେରି ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଅହଲ୍ୟା କାହିଁ?

ପାଖଘରୁ ଅହଲ୍ୟାର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣାଯାଉଛି, ମିସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବରାଦ୍ ଦବାର । ଏଠି ରଙ୍ଗ ଲଗାଅ- ସେଠିକି ସିମେଣ୍ଟ ପଠାଅ- ସେ ଘରର କାନ୍ଥଗୁଡ଼ାକରେ ପାଣି ଛିଞ୍ଚ-ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି । ବିରକ୍ତି ଓ ହତାଶରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ସ୍ନାୟୁ ସବୁ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇଉଠିଲେ । ଗତ ଦୁଇବର୍ଷ ଧରି ଏଇ ସିମେଣ୍ଟ କଂକ୍ରିଟ୍ ଆଉ ଲୁହା ତା' ର ଜୀବନଟାକୁ ଅସହ୍ୟ କରିତୋଳିଲେଣି । ଅଥଚ ମଣିଷ ଜୀବନର ଅଳ୍ପ କେଇଟି ସୁନ୍ଦର ସକାଳରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ କରି ତା' କୁ ବିଷାକ୍ତ କରିଦେଇ ଯିବେ । ଅସହ୍ୟ! କିନ୍ତୁ ମୁହଁ ଖୋଲି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ କୁହେ ନାହିଁ କିଛି ।

ଚାମୁଚରେ କଫି ଘାଣ୍ଟୁ ଘାଣ୍ଟୁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ତା' ର ବେଡରୁମ୍ ଛାତକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରେ । ଅହଲ୍ୟାର ଜଣେ ବିଦେଶୀ ସହପାଠିନୀ କିଛିଦିନ ତଳେ ସେମାନଙ୍କର ଆତିଥ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କରି, କୃତଜ୍ଞତାର ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ ଖଣ୍ଡେ ପେଣ୍ଟିଙ୍ଗ କରିଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ନଗର ଭ୍ରମଣରୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରି ସୁନ୍ଦରୀ ଗୋପା ଦେବୀଙ୍କ ପାଖରେ ଶୋଇ ରହିଛନ୍ତି ପ୍ରଶାନ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି ବୁଦ୍ଧଦେବ ଆଉ ତାଙ୍କର ଅବଚେତନ ମନର କୁହୁଡ଼ି ଭିତରେ ଦେଖା ଯାଉଛନ୍ତି ସେଇ ଗଳିତ-ଚର୍ମ, ଶୁକ୍ଳ-କେଶ, ବୃଦ୍ଧ, ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତ ପଙ୍ଗୁ, ଅକାଳମୃତ ତରୁଣ ଓ ପ୍ରଶସ୍ତ ଲଲାଟ ଆୟତ୍ତ ଚକ୍ଷୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ । ଅସମ୍ଭବ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇଛି ଛବିଟା । ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ୱାସ ନେଇ କଫିରେ ଚୁମୁକ୍ ଦେଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । କଫି ଥଣ୍ଡା ହୋଇ ଆସିଲାଣି । ଆଉ କିଛିଦିନ ତଳେ ହୁଏତ ଅହଲ୍ୟା ଏକଥା ସହ୍ୟ କରନ୍ତା ନାହିଁ । ନିଜେ ଉଠିଯାଇ ଆଉ ଗୋଟାଏ କପ୍ କଫି ତିଆରି କରି ଆଣିଥାଆନ୍ତା- କିନ୍ତୁ ଆଉ ହୁଏତ ଅହଲ୍ୟା ଆରପଟ ଘରର ଝରକାରେ ଦେଖୁଛି ଆଉ ଗୋଟାଏ କୋଟ ରଙ୍ଗ ଦରକାର ହବ କି ନାଁ ।

ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ମନେ ହେଲା, ସେ ଅହଲ୍ୟାକୁ ପାଖକୁ ଡାକି ଟଲ୍‌ଷ୍ଟଏଙ୍କର ସେଇ ଗପଟା ତାକୁ କୁହନ୍ତା । "=======" - ସେଇ ଯେଉଁ ଲୋକଟା ଅନେକ ଜାଗା ପାଇବ ବୋଲି ପୂରା ଗୋଟାଏ ଦିନ ବିନା ବିଶ୍ରାମରେ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଶେଷକୁ ମରିଗଲା ଆଉ ତା' ରି

ସମାଧିପାଇଁ ମୋତେ ଦରକାର ହେଲା ସାତ ହାତ ଭୂମି । ନାଁ ଥାଉ ଅହଲ୍ୟା ଅନ୍ତଃସତ୍ତ୍ୱା । ତା' ମନ ଭିତରେ ଏଇ ଗପଟାର ଅଶୁଭ ଇଙ୍ଗିତ ସୃଷ୍ଟି କରିବାଟା ଉଚିତ୍ ହେବନାହିଁ ।

ତଳେ କାହାର ପାଟିତୁଣ୍ଡ ଶୁଣି ବାଲ୍‌କନି ଉପରକୁ ଆସି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଦେଖେ ଯେ, ଜଣେ ଲୋକ ହତା ଭିତରକୁ ଆସିବାକୁ ଚାହୁଁଛି ଅଥଚ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଚାକର ତା'କୁ ଆସିବାକୁ ଦଉନାହିଁ । ମନେପଡ଼ିଗଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥର, ଆଜି ରବିବାର । ଅହଲ୍ୟାର କଡ଼ା ହୁକୁମ୍, ଯେମିତି କେହି ରୋଗୀ ଆସି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ସହିତ ଦେଖା ନ କରନ୍ତି । ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ବିଶ୍ରାମ ପ୍ରୟୋଜନ ।

ରୋଗୀଟିକୁ ଭିତରକୁ ଆସିବାକୁ ଦେବା ପାଇଁ ଚାକରକୁ ଡାକି ସଙ୍କେତ ଦେଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । ଏତେ ଦୂରରୁ ମଧ୍ୟ ରୋଗୀଟିଏ ମୁହଁରେ କୃତଜ୍ଞତାର ସ୍ପଷ୍ଟ ଚିହ୍ନ ଦେଖିହେଲା । ମନକୁ ମନ ହସିଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ-ମୂର୍ଖ ଅହଲ୍ୟା-ତମେ କ'ଣ ଜାଣ ଯେ ମଣିଷର ଟିକିଏ ଉପକାର ପାଇଁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ସାରା ଜୀବନର ବିଶ୍ରାମ ଯଦି ବିନିମୟ କରାଯାଏ, ତାହାହେଲେ ମଣିଷର ଉପକାରଟା ହିଁ ହବ ବେଶି କାମ୍ୟ ।

ତଳକୁ ଆସି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଯାହା ଦେଖିଲା, ସେଥିରେ ନିଜେ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇଉଠିଲା । ସେ ଲୋକଟାର ଡାହାଣପଟ ଗାଲରେ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ଗର୍ତ୍ତ ହୋଇ ଭୟଙ୍କର ଦେଖାଯାଉଛି ଲୋକଟା । କାନ୍‌ସର ଆଉ କ୍ଷତ ସ୍ଥାନ ଉପରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ମ୍ୟାଗନ୍ ସବୁ ଘେରି ବସିଛନ୍ତି । ୟାକୁଇ କୁହାଯାଏ ଜୀବନ୍ତ ସମାଧି, କିନ୍ତୁ ଉପାୟ ନାହିଁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର । ବିନା ସର୍ତ୍ତରେ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ମନୁଷ୍ୟର ଚିକିତ୍ସା-ବିଜ୍ଞାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ; କିନ୍ତୁ କ'ଣ କହିବ ସେ ରୋଗୀକୁ । ସତ୍ୟ କହିଲେ ସେ କୁହନ୍ତା, "ତମକୁ ଅସହାୟ ଭାବରେ ଆଉ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ମାସ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନିଶ୍ଚିତ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡ଼ିବାକୁ ।" କିନ୍ତୁ ଏ କଥାଟା କ'ଣ କୁହାଯାଏ? ଅପରାଧୀ ପରି ଭୀରୁ ଜଡ଼ିତ କଣ୍ଠରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ କୁହେ, "ମୋ ପାଖରେ ଏ ରୋଗର ଔଷଧ ନାହିଁ- ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଦେଖ, ସେଠି ମିଳିପାରେ ହୁଏତ ।" କିନ୍ତୁ ରୋଗୀ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁ । "ବାବୁ ଆପଣଙ୍କ ନାଁ ଶୁଣି ଅନେକ ବାଟରୁ ଆସିଚି- ଆପଣଙ୍କର ଯାହା ଫିସ୍ ହବ ମୁଁ ସବୁ ଦେବି ମତେ ଖାଲି ଟିକିଏ ଭଲ କରିଦିଅ ଡାକ୍ତରବାବୁ!"

କଥାଟା ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଠିକ୍ ଜାଗାରେ ହିଁ ଲାଗିଲା । ଠିକ୍ କଥା, ସେ ଚିକିତ୍ସାର ବ୍ୟବସାୟ କରେ । କିନ୍ତୁ ଆଜି କି ଜବାବ୍ ଦବ ସିଏ? ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ମନେହେଲା, ଯଦି ସେ ତା'ର ସବୁକିଛି ବିନିମୟରେ ଏ ଲୋକଟିକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରିଦେଇ ପାରନ୍ତା, ତାହାହେଲେ ଅବା ସେ ଟିକିଏ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହୁଅନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଉପାୟ ନାହିଁ । କ୍ଳାନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ପୁଣି ଫେରିଗଲା ବାଲକନି ଉପରକୁ । ସେଇ ରୋଗୀଟି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ପାଦପକେଇ ଫେରିଯାଉଛି । କିପରି କରୁଣ ଆଉ କୁତ୍ସିତ ଦେଖାଯାଉଚି ଲୋକଟା । ସେ ଯେମିତି ବିଧି-ପ୍ରେରିତ ହେଇ ତା' ପାଖକୁ ଆସିଥିଲା ତା'ର ନକଲି ବଦାନ୍ୟତାକୁ ଅପମାନ କରିଯିବାକୁ, ଚିକିତ୍ସକର ଦାୟିତ୍ୱକତାକୁ ଅବନତ କରିଦେଇ ଯିବାକୁ ।

ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଅକାରଣରେ ମନକୁ ମନ ନିଜ ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହୋଇଉଠିଲା । ଅସମ୍ଭବ ରାଗ ହେଲା ସେଇ ଲୋକଟା ଉପରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର । ସେ ଯେପରି ମୃତ୍ୟୁକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ କହିଦେଇ ଆସି ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ କହିଗଲା, "ତମେ ଅସମର୍ଥ-ତମେ ଅସହାୟ ।" କି ପ୍ରୟୋଜନ ବା' ଥିଲା ତା'ର ଏଇ ସୁନ୍ଦର ସକାଳଟାକୁ ବିଷାକ୍ତ କରିଦେଇ ଯିବାପାଇଁ । ମନଟାକୁ ବାରମ୍ବାର ଫେରେଇ ନବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ- କିନ୍ତୁ ହୁଏନାଁ ।

ସେଇ ଲୋକଟା ଅନେକ ବାଟ ଚାଲିଗଲାଣି । ଅନେକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଦେଖାଯାଉଛି ଲୋକଟା-ଗୋଟାଏ ବିନ୍ଦୁପରି । ସେ ହୁଏତ ତା' ଘରକୁ ଫେରିଯାଇ...

ନାଁ-ନାଁ-ନାଁ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ- ସେ ଲୋକଟା କଥା ଆଦୌ ଭାବିବି ନାହିଁ, ମୁଁ-ଜାହାନ୍ନାମକୁ ଯାଉ ସେ ।

ଆଉ କପେ କଫି ଖାଇଲେ ଚଳନ୍ତା । ‘ପୁଝାରୀ’ - ଡାକଦେଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ।

ରାସ୍ତା ଉପରେ ଦୁଇଟା ପିଲା ଗୁଡ଼ି ଉଡ଼ଉଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ବୟସ ବୋଧହୁଏ ତେରଠାରୁ ଷୋହଳ ଭିତରେ ହବ । ଚମତ୍କାର ବୟସ କିନ୍ତୁ ଗୁଡ଼ି ଉଡ଼େଇବାପାଇଁ । ଗୁଡ଼ି ଉଠିଚି ଅନେକ ଉପରକୁ । ଇସ୍ । ଆଖି ପାଏନା । ଗୋଟାଏ ବିନ୍ଦୁ ହୋଇ ଆକାଶରେ ମିଶି ଯାଇଛି ଏକାଥରକେ । ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଖରାରେ ଗୁଡ଼ି ସୂତାର ଟେର୍ ମିଳେନାଁ । ଆତ୍ମବିସ୍ମୃତ ହୋଇ ଭାବୁଚି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । ଠିକ୍ ଗୁଡ଼ିର ଏଇ ସୂତା ପରି ମଣିଷ ତା’ର ମନକୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଆଉ ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ କରିବା ପ୍ରୟୋଜନ । ତାହାହେଲେ ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ଥୂଳ ଶରୀର ସଂସାରର ପଙ୍କରେ ଲୋଟୁଥିଲେ ବି ମନଟା ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ସତ୍-ଚିତ୍-ଆନନ୍ଦର ସ୍ପର୍ଶ ପାଏ । ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ମନର କାପ୍ତା ତୀର ବେଗରେ ଉଡ଼ି ଚାଲିଲା ସେଇ ଗୁଡ଼ି ସାଙ୍ଗରେ । ଉପରକୁ-ଆହୁରି ଉପରକୁ । ସେ ବୋଧହୁଏ ଚିର ଆନନ୍ଦର ଦେଶ । ସୂର୍ଯ୍ୟର ପବିତ୍ର ଆଲୋକରେ ନୀଳ ଆକାଶ ସେଠି ଶୋଇଶୋଇ ହାଇ ମାରୁଚି ।

କିନ୍ତୁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଡାକ୍ତର ଯେ’ ତା’ର କୋଠାର ବାଲ୍‌କନି ଉପରେ ସ୍ଥୂଳ ଶରୀର ଧରି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଛି, ସେ’ଟା କ’ଣ ଭୁଲି ହୁଏ । ସେ’ଟା ବି ତ ଗୋଟାଏ ସତ୍ୟ, ଯାହାକୁ ଆଖିମିଟ୍‌କା ମାରି ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ ନାଁ । ନିଜର ଦେହ ଭିତରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ମନ ଗୋଟାଏ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟ୍‌ପଟ୍ ହବାକୁ ଲାଗିଲା । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ମୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ଚାହେଁ । ତା’ର ମନେ ହେଲା, ଯେପରି ତା’ର ବ୍ୟବସାୟ, ତା’ର ଏଇ ପ୍ରାସାଦ, ସବୁକିଛି ମାଡ଼ି ବସିଛନ୍ତି ତା’କୁ ଅସମ୍ଭବ ଜୋର୍‌ରେ । ହୁଏତ ଅହଲ୍ୟା ବି ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗ ଦେଇଛି ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ ପଙ୍ଗୁ କରିଦବାକୁ ।

କିଛି ସମୟ ତଳେ ଯେଉଁ ଗୁଡ଼ିଟା ଗୋଟାଏ ନିଶ୍ଚଳ ବିନ୍ଦୁ ପରି ଆକାଶ ବକ୍ଷରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଯାଇଥିଲା, ପବନର ବେଗରେ ସେ’ଟା ଅସ୍ଥିର ଭାବରେ ଚକ୍‌କର ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ଠିକ୍ ସେଇ ଗୁଡ଼ିଟା ପରି ଅସ୍ଥିର ଭାବରେ ଆଜି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ବି ମୁକ୍ତି ଚାହେଁ । ନାଁ- ଆଉ ଗୁଡ଼ିଟାକୁ ଆୟତ୍ତରେ ରଖା ଯାଏନାଁ, ପବନର ସୁଅରେ ଗୁଡ଼ିଟା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବେଗରେ ବୁଡ଼ କାଟି ଚାଲିଛି ଶୂନ୍ୟରେ । ...ଯାଃ, ଗଲା । କଟିଗଲା ଗୁଡ଼ିଟା । ଆଉ ସେ’ ଅସ୍ଥିରତା ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଟାଏ ନିର୍ଲିପ୍ତ ପ୍ରଶାନ୍ତି ନେଇ ଭାସି ଚାଲିଚି ଗୁଡ଼ିଟା । ସେ ଯେପରି ସୁଦୂରର ଯାତ୍ରା । ବେଗ ନାହିଁ- ଉଦ୍‌ବେଗ ନାହିଁ ।

ବାହାରେ ଖରା ଟାଣ ହେଇ ଆସୁଛି । ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅହଲ୍ୟାର କାମ ସରିନାହିଁ । ଲୋକମାନଙ୍କର କାମ ସରିନାହିଁ । ଲୋକମାନଙ୍କର କାମ ତଦାରଖ୍ କରିସାରି ଅହଲ୍ୟା ପ୍ରାୟ ଦିନ ଦୁଇଟା ପୂର୍ବରୁ ଖାଇବାକୁ ଯାଇପାରେ ନାହିଁ । ପ୍ରତି ରବିବାର ଦି’ ପହରରେ ବସି ବସି ଜମିଯାଇଥିବା ଖବରକାଗଜ ଆଉ ପତ୍ରପତ୍ରିକା ସବୁ ଓଲଟେଇବା ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଚିରାଚରିତ ଅଭ୍ୟାସ । କିନ୍ତୁ ଆଜି ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ହଠାତ୍ ମନେହେଲା, ଯେପରି ସେଗୁଡ଼ା ପଢ଼ି ଲାଭ ନାହିଁ କିଛି । ବହି ପଢ଼ା ଜ୍ଞାନ ହଉଛି ଅଭିଜ୍ଞତାର ଗୋଟାଏ ଶସ୍ତା ନକଲି ସଂସ୍କରଣ । ଯେଉଁମାନେ ଜୀବନର ବହି ପଢ଼ିପାରି ନାହାନ୍ତି, ସେମାନେ ଘରେ ବସି ବସି ପଙ୍ଗୁ ପରି ବହିରୁ ଚର୍ବିତ ଚର୍ବଣ କରନ୍ତି । ଏଇ ଗଦା ଗଦା ବହିର ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟାଏ ଜୀବନ ଅଛି, ଯାହାକୁ ସାମ୍ନା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଚୁର ସାହସ ଦରକାର । ଯାହାକୁ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଦରକାର । ପଶ୍ଚାତ୍ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଦେଖେ, ତା’ର କୌଣସିଟାର ହିଁ ଅଭାବ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆଜି ସେ ଅହଲ୍ୟାର ବାହୁର ନଟେଇ ଭିତରେ ଅତି ଅସହାୟ ଭାବରେ ଧରାପଡ଼ିଛି । ତା’ର ସ୍ଥୂଳ ଶରୀରର ସାମାନ୍ୟ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ପାଇଁ ସେ ତା’ର ମନର ଝରକା ବନ୍ଦ କରି ଦେଇଛି ଅନେକ ଦିନୁ । ଆଜି ହୁଏତ କେଉଁ ଶୁଭଙ୍କର ଝଡ଼ର ଧକ୍କାରେ ସେ ଝରକା ଯାଇଚି ଖୋଲି ଆଉ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ-ବିସ୍ମୟ ନେଇ ଆବିଷ୍କାର କରିଛି ସତେ ତ! ଏତେଦିନ ଧରି ଏ ଗବାକ୍ଷର ଆଲୋକସ୍ରୋତ ରୁଦ୍ଧ କରି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଛି ମୋହିନୀ ଅହଲ୍ୟା ।

ଧୀର ପଦକ୍ଷେପରେ ଅହଲ୍ୟା ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଲା । ଏତେବେଳ ପରେ ଏଇ ବୋଧହୁଏ ସମୟ ହେଲା ଅହଲ୍ୟାକୁ ଗଣ୍ଡାଏ ଖାଇନବା ପାଇଁ । ଆଗନ୍ତୁକ ସନ୍ତାନର ଭାରରେ ଅହଲ୍ୟାର ଶରୀର ଆହୁରି ଶ୍ଳଥ ହେଇଯାଇଛି-ମୁହଁ ଉପରକୁ ଝୁଲି ଆସିଛି ଚିର-ଅବିନ୍ୟସ୍ତ କେଶରାଶି । ଅହଲ୍ୟା ଅନେକ କ୍ଳାନ୍ତ ଆଉ ଅବସନ୍ନ ଦେଖାଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ସେ ବରଣ କରି ନେଇଚି ଏ କ୍ଳାନ୍ତିକୁ ନିଜ ଛାଏଁ ଛାଏଁ? ଏଇଟା ବୋଧହୁଏ ନାରୀ ଜାତିର ସହଜାତ ପ୍ରବୃତ୍ତି । ତାକୁ ହୁଏତ ଏଡ଼ି ଦେଇ ହୁଏନା । ଏଇ କିଛିଦିନ ଧରି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖିପାରୁଛି, ଅହଲ୍ୟା ଅତି ଭୀରୁ ଭାବରେ କେବଳ ତା' ର ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିବାରେ ହିଁ ଲାଗିଛି । ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଗଭୀର ସନ୍ଦେହ ହୁଏ- ଏଇ ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିବାର ଦୁର୍ବାର ଚେଷ୍ଟାରେ ହିଁ ହୁଏତ ଅହଲ୍ୟା ଧୀରେ ଧୀରେ ତଳେଇ ଯାଉଛି ମୃତ୍ୟୁର ଚୋରାବାଲି ଭିତରକୁ ।

ସିଦ୍ଧାର୍ଥଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଶୋଇ ରହିଛି ଅହଲ୍ୟା । ଦେହରେ ଏତେ ଟିକିଏ ମଧ୍ୟ ସ୍ପନ୍ଦନ ନାହିଁ । ନିଶ୍ଚଳ ଭାବରେ ପଡ଼ିରହି ସେ ହୁଏତ ତା' ର ଶ୍ରମବିଧ୍ୱସ୍ତ ସ୍ନାୟୁପୁଞ୍ଜକୁ ଶାନ୍ତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ତନ୍ଦ୍ରାଜଡ଼ିତ ଆଖିରେ ଅହଲ୍ୟାକୁ ଚାହିଁ ରହି ଭାବୁଛି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ.... ଅହଲ୍ୟା ହୁଏତ ତା' କୁ କାମନା କରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତଥାପି ଅହଲ୍ୟାର ନିଜପାଇଁ ଓ ତା' ର ଭାବୀ ସନ୍ତାନ ପାଇଁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଅହଲ୍ୟା ପାଖରେ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଯଥାର୍ଥରେ ଅହଲ୍ୟାର ହୃତ୍‌ପିଣ୍ଡ, ଯାହାକୁ ଏକ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପଦ୍ଧତି ନେଇ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଅହଲ୍ୟାର ଛାତିର ପଞ୍ଜରାହାଡ଼ ଭିତରେ ରହି ରହି ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ ହେଇ ଆସିଲାଣି । ସେଠି ଗୋଟାଏ ଡମି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ରଖିଦେଇ ସେ ଯଦି ଖସିଆସି ପାରନ୍ତା କୌଣସିମତେ-

କେତେ ସମୟ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଶୋଇରହିଛି, ସେ ନିଜେଇ ଜାଣେନା! ବାହାରେ ଖରା ଅନେକ ନଇଁ ଆସିଲାଣି । ଅହଲ୍ୟାର ଡାକରେ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥର । ଅନେକ ମସୁଧା କରିବାକୁ ଅଛି ଅହଲ୍ୟାର-ଆହୁରି ସାଲିମାର୍ ପେଣ୍ଟ ଆସିବ ଦଶ ପାଉଣ୍ଡ୍-ଝରକା ଆଉ କବାଟ ପାଇଁ ଡ୍ରେପର ଆସିବ, ଡ୍ରଇଂରୁମ୍ ଚଟାଣ ପାଇଁ କୋଡିଏ ଫୁଟ ଲମ୍ବ ଓସାରର ଗାଲିଚା ଆସିବ । ଏସବୁ ପାଇଁ ହୁଏତ ଥରେ କଲିକତା ଯିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ସବୁ ଶୁଣିସାରି କୁହେ- ପ୍ରତିଟି ଜିନିଷ ଦେଖିଚି ଟଙ୍କା ଦେଇ କିଣିହବ- ଏଥିପାଇଁ ମୋର ପ୍ରୟୋଜନ କ' ଣ ଅଛି?

ମୁହଁରେ ବିରକ୍ତି ପ୍ରକାଶ ନ କରି ଅହଲ୍ୟା ଚାଲିଗଲା । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ସାମ୍ନାରେ ଦିଗନ୍ତବିସ୍ତାରୀ ପ୍ରାନ୍ତରକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା କେବଳ । ଢେଉ ଢେଉ ହୋଇ ଧୂସର ଶ୍ୟାମଳ ପ୍ରାନ୍ତରର ସୀମାରେଖା ମିଶିଛି ଦୂର-ଦିଗ୍‌ବଳୟରେ ଆଉ ତା' ର କ୍ଳାନ୍ତିକର ମନୋଟୋନି ଭାଙ୍ଗି ପାଞ୍ଚ , ଛଖଣ୍ଡ ତମ୍ବୁ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଛନ୍ତି ଉପରକୁ । କେତେଦିନ ଧରି ଦଳେ କାବୁଲୀ ଆସି ସେଠି ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ଜୀବନଧାରଣର ପଦ୍ଧତି କେତେ ସହଜ ସତେ! ଏଇତ ସେଦିନ ସେମାନେ ଦଳେ ଲୋକ ଆସିଲେ ପରିବ୍ରାଜକ ପରି ଅଥଚ ଆଜି ସେମାନେ ଏଠିକାର ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା । ସେମାନଙ୍କୁ ଟିକସ ଦବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ- ଜାଗାପାଇଁ ଅନୁମତି ନବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଦେଶରୁ ଆସିଲାବେଳେ ସେମାନେ ହୁଏତ ସାଙ୍ଗରେ ଅନେକ ଶିଳାଜିତ୍, ତାଲମିଶିରି ଆଉ ପାହାଡ଼ୀ ଔଷଧ ନେଇ ଆସିଛନ୍ତି । ସକାଳ ହେଲେ ପୁରୁଷମାନେ ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ବାହାରନ୍ତି ଜିନିଷ ବିକ୍ରୀ କରିବାକୁ ଆଉ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଘରେ ବସି ବସି ପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଓ ଛୁଆମାନଙ୍କର ଜାମା, କୁର୍ତ୍ତା, ପାଇଜାମା ସିଲେଇ କରନ୍ତି- ଖସି ଯାଇଥିବା ତମ୍ବୁରେ ତାଳି ପକାନ୍ତି ଆଉ ପୋହଳା ଗୁଛି ମାଳି ତିଆରି କରନ୍ତି । କିଛି ଜିନିଷ ଜମିଗଲେ ସେମାନେ ମଝିରେ ମଝିରେ ବାହାରନ୍ତି ବିକ୍ରୀକରି- ଛୁରୀ, କଟୁରୀ ଆଉ ଅନେକ ରଙ୍ଗର ପୋହଳା ମାଳି । ବଞ୍ଚିବାଟା ସେମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଆଉ ବଞ୍ଚିବାର ଉପକରଣ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗୌଣ । ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନଧାରଣର ପ୍ରୟୋଜନ ଖୁବ୍ କମ୍ ଆଉ ସାଧାରଣ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ କରିବାରେ ଲୋଭ ମଧ୍ୟ ସେତିକି ସୀମିତ । ସାରାଦିନ ସେମାନଙ୍କର କଟେ ପରିଶ୍ରମର ଆନନ୍ଦରେ, ଆଉ ସନ୍ଧ୍ୟା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆସେ ଭଗବାନଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ପରି ହସ, ଗୀତ ଆଉ ନାଚ ଭିତରେ । ସେମାନେ ଯେମିତି ଜୀବନର ସବୁ ଦୁଃଖ, ଦୈନ୍ୟ ଆଉ ଅବସାଦ ଫୁଙ୍କି ଉଡ଼େଇ ଦିଅନ୍ତି ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ଆହୁରି ନିବିଡ଼ ହୋଇ ଆସିଲାଣି ଅଥଚ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ବାଲ୍‌କନି ଉପରେ ସେମିତି ବସିରହି ଚାହିଁଛି ଦୂରରେ ଦିଶୁଥିବା ଅଳ୍ପ କେଇଟି ତମ୍ବୁର ନିରାଡ଼ମ୍ବର ସମାରୋହକୁ ।

ଅହଲ୍ୟା କଫି ଆଣି ସାମାନ୍ୟ ବିରକ୍ତି ମିଶା କଣ୍ଠରେ କହିଲା, "କ'ଣ ହେଇଚି କୁହନା ତମର ଆଜିକାଲି । ସେତେବେଳୁ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ବସିଛ ଯେ ଏକାଥରକେ, ମୁଁ ଘରଯାକ ଖୋଜି ଖୋଜି ଆଜି ଅସ୍ଥିର ହେଲିଣି ।" ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଜବାବ୍ ଦିଏ, "ଖାଲି ବସି ରହିନି ଅଳି, ଚିନ୍ତା କରୁଛି ।"

"କ'ଣ ଚିନ୍ତା ଗୁଡ଼ାଏ ତମର ଅଛି ଯେ କରୁଛ ଶୁଣେ? ଆଜି ରୋଗୀ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇନାହଁ ବୋଲି ମୋ ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହେଉଚ ନିଶ୍ଚୟ ।" ସିଦ୍ଧାର୍ଥ, କୁହେଁ , "ମୁଁ ଆଜି ନିଜେ ଅସୁସ୍ଥ, ଆଜି ମୋ ପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ଡାକ୍ତର ଦରକାର ।"

"କ'ଣ, ତମର ଦେହ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ?"

ଦିହଟା ଠିକ୍ ଅଛି ଅଳି, ଅସୁବିଧାଟା ମନର । ମୁଁ ଭାବୁଚି ସେଇ ଯାଯାବର କାବୁଲୀମାନେ କେତେ ସୁଖୀ!

'ହୁଁ ଗମ୍ଭୀର ହେଇ କୁହେ ଅଳି- "ଏତେଦିନ ତମ ପାଖରେ ରହିଲି, କିନ୍ତୁ ତମର ମନଟାକୁ ମୁଁ ବୁଝିପାରିଲି ନାହିଁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ- ତମେ ଚିରଦିନ ଅଶାନ୍ତ-ସବୁଦିନ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ।"

ସିଦ୍ଧାର୍ଥ କୁହେ, "ସେକଥା ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ମୋର ଲଜ୍ଜା ନାହିଁ ଅଳି-ଯେଉଁଥିରେ ମନ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଏ ନାଁ- ମନର ଆନନ୍ଦ ହୁଏ ନାଁ, ତା' ସହିତ ସାଲିସ୍ କରିନବାର ସହଜ ପନ୍ଥା ମତେ ଜଣା ନାହିଁ ମୋଟେ । ଆଉ ମୋର ମନଟାକୁ ଅନ୍ୟକୁ ବୁଝେଇ ନ ପାରିବାଟା ପୂରାପୂରି ମୋର ଦୋଷ । ହୁଏତ ମୁଁ ଦୁର୍ବୋଧ ଆଉ ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ ।"

କଥାର ମୋଡ଼ ଫେରେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଅହଲ୍ୟା, "ଆଉ କପେ କଫି ଦେବି?" ସିଦ୍ଧାର୍ଥ କଥାର ଖିଅ ଧରି କୁହେ, "ମୁଁ ବେଳେ ବେଳେ ଭାବେ ଅଳି, ଆମେମାନେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳେଇ ଜୀବନର ଗୋଟାଏ ଦିଗ ଦେଖିଲେ, ସେଟା ହଉଛି ଜୀବନର ନିରାପତ୍ତା । ଦିନରାତି ଆମେ କେବଳ ଭୀରୁ ପରି ଜୀବନଟାକୁ ସଞ୍ଚୟ କରି ଲାଗିଛେ-କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖ, ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ଜୀବନ ବଞ୍ଚୁଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ ସେମାନେ ପ୍ରତିଦିନ ହସି ହସି ଲୋଟେଇ ଦଉଛନ୍ତି ପବନର ଢେଉରେ-ନିଃଶଙ୍କ ଭାବରେ ବିଞ୍ଚି ଦଉଛନ୍ତି ସୂର୍ଯ୍ୟର ଆଲୁଅରେ । ପ୍ରତିଦିନ ବ୍ୟୟ କରି ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ ସମୃଦ୍ଧ ।"

"ଟ୍ରେଟା ରଖିଦେଇ ଆସେ ।" ଅହଲ୍ୟା ପଳେଇବାର ବାଟ ଖୋଜେ । ଅହଲ୍ୟାର ବୋଧହୁଏ ଧୈର୍ଯ୍ୟଚ୍ୟୁତି ଘଟିଛି ।

କିନ୍ତୁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ତଥାପି ଚାହିଁ ରହେ ସେହି ସୂଚୀଭେଦ୍ୟ ଅନ୍ଧକାରକୁ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ବୋଧହୁଏ ଦେଖିପାରୁଛି, ଗୋଟିଏ ଶତଛିନ୍ନ ତମ୍ବୁର ତଳେ ଜଣେ ଇରାନୀ ଜନନୀ ତା'ର ଶିଶୁକୁ ଦୋଳିରେ ଝୁଲେଇ ଝୁଲେଇ ଶୁଆଇ ପକାଇବାକୁ ଗୀତ ବୋଲୁଚି ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ହେଇ, ଆଉ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ପରେ ସେ ଶିଶୁର ମାଂସପେଶୀ ବି ଟାଣ ହବ ପଥର ପରି- ଆଉ ସେ ବି ମୁଣ୍ଡରେ ପଗଡ଼ି ବାନ୍ଧି, କାନ୍ଧରେ ମୁଣି ଝୁଲେଇ ପାହାଡ଼ୀ ଔଷଧ ବିକ୍ରୀ କରି ବାହାରିବ । ଆଉ ହୁଏତ କେଉଁ କାବୁଲୀ ରମଣୀ ତମ୍ବୁ ସାମ୍ନାରେ କୋଇଲା ଚୁଲୀର ଦିକ୍ ଦିକ୍ ନିଆଁ ଆଞ୍ଚରେ ରୁଟି ସେକୁଚି ବସି ବସି । ସାରାଦିନର କ୍ଳାନ୍ତି ନେଇ ଫେରିଛନ୍ତି ପୁରୁଷମାନେ । ସେମାନେ ଖାଇବେ ଖୁବ୍ ମୋଟା ମୋଟା ରୁଟି, ବହଳିଆ ଡାଲି, ଖଣ୍ଡେ ଆଚାର ଆଉ ମୁଠାଏ ଖୁସି । ଆଉ ହୁଏତ କିଏ ତା'ର କୈଶୋରର ଶେଷ ପାଦରେ ତା'ର ପ୍ରଣୟିନୀକୁ ନେଇ ତମ୍ବୁର ଆଖପାଖ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ

ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଛି । ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଦିନ ସ୍ୱୟଂସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ । ନିଜର ଅଜ୍ଞାତରେ ନିଜେ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ଉଠିଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ, "ଏମାନେ ଜୀବନ ବଞ୍ଚନ୍ତି-ଆମେ ଜୀବନଧାରଣ କରୁ ।"

ଅନେକ ରାତି ହୋଇଗଲାଣି । ଖାଇବା ପାଇଁ ଅହଲ୍ୟା ଡାକିଗଲାଣି କେତେଥର । ଖାଇବାକୁ ତା' ର ଆଦୌ ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । କେବଳ 'ସୁପ୍' ତକ ଖାଇ ଦେଇ ସ୍ଲିପିଂ ସୁଟ୍ ପିନ୍ଧି ଶୋଇବାକୁ ଯିବା ପାଇଁ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । ଅହଲ୍ୟା ଆସି ସଂକ୍ଷେପରେ ପଚାରିଲା-

'କିଛି ଖାଇଲ ନାହିଁ ତାହାହେଲେ?' ତା' ର କଣ୍ଠ ଅଭିମାନ ରୁଦ୍ଧ । ଆହୁରି ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଜବାବ୍ ଆସିଲା- 'ନାଁ' ।

ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଖଟ ଉପରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ମୁହଁମାଡ଼ି ।

ଘ ଘ ଘ

ହଠାତ୍ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ।

କେତେ ରାତି ହେଲାଣି ଜାଣିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ବେଡ୍ ଲ୍ୟାମ୍ପର ନିଷ୍ପ୍ରଭ ଆଲୋକରେ ସମସ୍ତ ଘରଟା ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ପରି ଅସ୍ୱଷ୍ଟତା ଭିତରେ ବୁଡ଼ିରହିଛି । ଦୂରରେ କି ଗୋଟାଏ ବାଜା ବାଜୁଛି । ଏତେ ରାତିରେ ବାଜାଟା କିପରି ଅଦ୍ଭୁତ ଶୁଣାଯାଉଛି । ଖିଆଲ୍ ଆସିଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥର । ବୋଧହୁଏ କାବୁଲୀମାନଙ୍କର ତମ୍ବୁରେ ଆନନ୍ଦର ଭୁରିଭୋଜନ ଚାଲିଛି । ସ୍ୱଳ୍ପାୟୁ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନରେ ଶୋଇ ରହି ରାତ୍ରିର ଅପବ୍ୟୟ କରାଯାଏ ନାଁ । ନିକଟରେ ଖଟ ଉପରେ ଅସାଡ଼ ହୋଇ ଶୋଇରହିଛି ଅହଲ୍ୟା ଅଭିଶପ୍ତା କିନ୍ନରୀ ପରି । ଆଜି ହୁଏତ ଅହଲ୍ୟା ବି କିଛି ଖାଇ ନାହିଁ । ଅଭିମାନ କରି ଶୋଇପଡ଼ିଛି । ଅନ୍ୟ କେଉଁ ଦିନ ହୋଇଥିଲେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଅହଲ୍ୟାକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ତା' ର ଅଭିମାନ ଭାଙ୍ଗିଥାଆନ୍ତା; କିନ୍ତୁ ଆଜି ନୁହଁ । ଅହଲ୍ୟା ଅସମର୍ଥ-ଅହଲ୍ୟା ଜୀବନକୃପଣ । ଯେଉଁ ଜୀବନ ସହିତ ଅହଲ୍ୟା ତାଳ ରଖି ଚାଲି ପାରିନାହିଁ ତା' କୁ ସେ କୁହେ ଅଶାନ୍ତି । ଯେଉଁ ମନର ଗଭୀରତାକୁ ଅହଲ୍ୟା ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରି ନାହିଁ ତାକୁ ସେ କୁହେ 'ଦୁର୍ବୋଧ' । ଅହଲ୍ୟାର ଚରମ ଅଭିଳାଷ ପୂରଣ ହୋଇଛି । ଅହଲ୍ୟା ଆଜି ସ୍ୱୟଂସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ-ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିରାପଦ । ଅହଲ୍ୟା ଆସନ୍ନସମ୍ଭବା ।

ଝରକା ଭିତର ଦେଇ ବାହାରକୁ ଚାହିଁଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । ତମ୍ବୁ ପାଖରେ କେଇଟି କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକ ରଶ୍ମି ଦେଖାଯାଉଛି- ଆଉ ବାଜାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଯାଉଛି ଆହୁରି ଜୋର୍‌ରେ । ଈର୍ଷାରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଆଖି ଦୁଇଟା ଛୋଟ ଛୋଟ ହେଇ ଆସିଲା । ଇସ୍! ଶହେଗଜ ଦୂରରେ ସେଠି ଆନନ୍ଦର ହରିଲୁଟ୍ ଲାଗିଛି ଅଥଚ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଏଠି ପଡ଼ି ରହିଥିବ ଇଟା କଂକ୍ରିଟ୍‌ର କାରାଗାର ଭିତରେ- ପଙ୍ଗୁ ଅଥର୍ବ ପରି । ତାକୁ ଯିବାକୁଇ ହେବ ସେଠିକି । ପ୍ରାଣର ତାଗିଦକୁ କୃତ୍ରିମତାର ଆବରଣ ଦେଇ ରୁଦ୍ଧ କରି ହୁଏନା । ବାହାରକୁ ଯିବାପାଇଁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ଉନ୍ମାଦ ହେଇ ଉଠିଲା । ଉତ୍ତେଜନାରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର କପାଳରେ ଫୁଟି ଉଠିଲା ଅସଂଖ୍ୟ ସ୍ୱେଦବିନ୍ଦୁ । ତା' ର ମନେହେଲା ତାକୁ ଯେପରି କି, ଅଦୃଶ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳ ଦେଇ ଆକର୍ଷଣ କରୁଛି ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ।

ଗୋଡ଼ରେ ଚଟି ଗଳେଇ ନଉ ନଉ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଆଉ ଥରେ ଫେରି ଚାହିଁଲା ଅହଲ୍ୟାକୁ । ଶୁଭ୍ର ସୁନ୍ଦର ଅହଲ୍ୟା ତଥାପି ଶୋଇ ରହିଛି ନିସ୍ପନ୍ଦ ହୋଇ । ତା' ର ଦୁଇଟି ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଓଠରେ ଲାଗି ରହିଛି କ୍ଷୀଣ ହସର ସଙ୍କେତ । ସେ ବୋଧହୁଏ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି ତା' ର ଚିର-ବାଂଛିତ ମାତୃତ୍ୱର । କିନ୍ତୁ ଅହଲ୍ୟା ତ ଏତେ ବେଶୀ ଅଭିମାନ କେବେ କରେ ନାହିଁ- ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ମନ କରୁଣା-ଆର୍ଦ୍ର ହୋଇଆସିଲା । ଅହଲ୍ୟା ନିଷ୍ପାପ-ଅହଲ୍ୟା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ।

ଅହଲ୍ୟା ତ କେବେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ ଅବହେଳା କରେ ନାହିଁ- କିନ୍ତୁ ତା' ର ନିଜର ସୀମାରେଖା ଡେଇଁ ସେ ଯେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଉଠିପାରି ନାହିଁ, ସେଥିପାଇଁ ଅହଲ୍ୟାକୁ ଦୋଷ ଦେଇ ହୁଏନା ।

ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ଉଠିଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । ସେ' କ' ଣ ପ୍ରକୃତରେ ଅହଲ୍ୟା ପ୍ରତି ସନ୍ଦେହଶୀଳ ନା ବାହାର ଜୀବନର ଭୟପାଇଁ ଏଟା ଗୋଟାଏ ବାହାନା । ସେମାନଙ୍କର ବିବାହିତ ଜୀବନରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଥରେହେଲେ ଅହଲ୍ୟାର ଅଜ୍ଞାତରେ ବାହାରକୁ ଯାଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆଜିର ଏଇ ଲଗ୍ନରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ ଯିବାକୁ ହିଁ ହବ । ବାହାରର ଦିଗହଜା ପ୍ରାନ୍ତର ଆଉ ଯାଯାବର ବସତି ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ ମୂହୁର୍ମୂହୁ ଆକର୍ଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ଠିକ୍ ଅହଲ୍ୟା ପରି ଆଜି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ବି ସୀମିତ । ସେ ନାଚାର୍ । ଅହଲ୍ୟା ପାଖକୁ ଯାଇ ତା' ର ଚୂର୍ଣ୍ଣକୁନ୍ତଳ ଉପରେ ତା' ର ହାତର ପାପୁଲି ଥରେ ବୁଲେଇ ଆଣିଲା ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ । ଆଉ ମନେ ମନେ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲା, "ମତେ କ୍ଷମା କର ଅଳି- ମତେ ଯିବାକୁ ହିଁ ହବ ।"

ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ବାହାରକୁ ପାଦ ବଢ଼ାଇଲା ସେ । ହଠାତ୍ ଦେଖେ ସେଇ କୋଲାପ୍‌ସିବିଲ୍ ଗେଟ୍‌ଟା ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ପଥରୁଦ୍ଧ କରି ଠିଆ ହେଇଛି ଗୋଟାଏ ଦୈତ୍ୟ ପରି । ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାରରେ ଆହୁରି ଭୀଷଣକାୟ ଦେଖାଯାଉଛି ସେଇଟା । ଚାବି ଆଣି ଫାଟକ ଖୋଲିବାର ଆଉ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର । ପାଚିରି ଉପରେ ହାତ ଭାର ଦେଇ ପାଚେରିଟାକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା ସେ । ତା' ର ମନେହେଲା ଯେମିତି ଯାବଜ୍ଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡ ପାଇଥିବା ଗୋଟାଏ ବନ୍ଦୀ ଲୁଚି ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା ଜେଲ୍‌ର ପାଚିରି । କିଛି ବାଟ ଯାଇ ପୁଣିଥରେ ଫେରି ଆସିଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । ସେଠୁ ଦେଖାଯାଉଛି ତା' ର ଦୋମହଲା କୋଠାଟା । ତା' ର ମନେହେଲା ଯେମିତି ଏ ସମୁଦାୟ ପ୍ରାସାଦର ଭାରକେନ୍ଦ୍ର ତା' ର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଖସେଇ ଦେଇ ପାରିଛି ସେ । ଅସମ୍ଭବ ହାଲୁକା ଲାଗୁଛି ତା' ର ଦେହ ଆଉ ମନ । ଜୀବନର ଏଇ ବହୁ ଈପ୍‌ସିତ ମୁହୂର୍ତ୍ତଟି ପାଇଁ ଯେମିତି ସେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲା ସାରା ଜୀବନ...

ଏଇ ନୂତନ ଜୀବନର ସ୍ୱାଦ ମନେ ମନେ ଅନୁଭବ କରୁ କରୁ କିଛିବାଟ ଆଗେଇ ଗଲାଣି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ ହେଇ ଆସୁଛି ଧୀରେ ଧୀରେ; ଆଉ ତା' ରି ମଳିନ ଆଲୋକରେ ଯାଯାବର ବସତିର ସମସ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ଗୀତ ଗାଇ ନାଚୁଛନ୍ତି । ତମ୍ବୁଗୁଡ଼ାକ ସବୁ କାଢ଼ିନେଇ ଗଧ ଉପରେ ଲଦି ଦେଇ ସାରିଲେଣି ସେମାନେ । ଏଇଟା ଏ ଜାଗାରେ ସେମାନଙ୍କର ଶେଷ ରାତ୍ରି । କାଲି ସକାଳୁ ସେମାନେ ଆଉ ଏକ ନୂତନ ଭୂଇଁରେ ପାଦ ଦେବେ । ଆଉ ଏକ ନୂତନ ଲୋକାଳୟକୁ ଶିଶୁର ବିସ୍ମୟ ନେଇ ଉପଭୋଗ କରିବେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଉନ୍ମାଦନା ନେଇ ସେମାନେ ନାଚି ଚାଲିଛନ୍ତି ଆଉ ସମବେତ କଣ୍ଠରେ ଗାଉଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ଦେଶର ଭାଷାରେ-

ରେ ଦେଶ! ତତେ ଆମେ ଜୁହାର କରୁଚୁ

ତୁ ଆମକୁ ଭୂଇଁ ଦେଇଚୁ ରହିବାକୁ

ତୁ ଆମକୁ ପିଇବାକୁ ପାଣି ଆଉ ଖାଇବାକୁ ରୁଟି ଦେଇଚୁ

ତୋ' ପରି ଦେଶ ଆମେ ଦେଖିନାହୁଁ-ଦେଖି ନାହୁଁ...

ଆମେ ଯାଉଚୁ-ଆମେ ଯାଉଚୁ ।

ଦୋହରେଇ ଦୋହରେଇ ଗାଉଥାଆନ୍ତି, ଆମେ ଯାଉଚୁ-ଆମେ ଯାଉଚୁ । କିଛି ସମୟ ପରେ ମନ୍ଥର ହେଇ ଆସିଲା ସେମାନଙ୍କର ସଙ୍ଗୀତ । ସେମାନଙ୍କୁ ଯିବାକୁ ହବ ଅନେକ ଦୂର । ଆଉ ସମୟ ନାହିଁ-ରାତି ଥାଉ ଥାଉ ବାହାରିଗଲେ ଖରା ଆସିଲା ବେଳକୁ ସେମାନେ ଅନେକ ବାଟ ଆଗେଇ ଯାଇଥିବେ ।

ସବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି । ଏଠି ଯେ ଗୋଟାଏ ବସତି ବସିଥିଲା- ମଣିଷ ଦିନେ ହସି, ଗାଇ ନାଚି କୁଦି ଚଲୁଥିଲେ ତା' ର ପତ୍ତା ମିଳେନା । କୌଣସି ଆଡ଼ମ୍ବର ନକରି ସେମାନେ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ଏଇ ଯିବାଟା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ନିତ୍ୟନୈମିତିକ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଧାରଣ । କ୍ଷୀଣ ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକରେ ଏଇ ଯାଯାବର ଦଳର ପଦଯାତ୍ରା ଖୁବ୍ ରୋମାଞ୍ଚକର ମନେହେଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ । ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ଆଗେଇ ଗଲେଣି । ଯିବାର କୌଣସି କ୍ରମ ନାହିଁ । ପୁରୁଷ, ସ୍ତ୍ରୀ, ଶିଶୁ ଆଉ ଗଧ-ସମସ୍ତେ ଚାଲିଛନ୍ତି ଏକାଠି । ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ନୁହନ୍ତି- ସେମାନେ ସମୂହ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ପାଖକୁ ଲାଗି ତମ୍ବୁର ବୋଝ ଧରି ନୀରବରେ ଠିଆହେଇ ରହିଥିବା ଗଧଟି ଦୁଇଥର ଫଁ ଫଁ କରି ନିଃଶ୍ୱାସ ନେଇ ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା କାନ ଦୁଇଟାକୁ ହଲେଇ ନେଲା ଦୁଇଥର । ଆଉ ତା' ପରେ ଧୀର ମନ୍ଥର ଗତିରେ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ସେମାନଙ୍କୁ । ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ପରି ଠିଆହେଇ ରହିଛି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । କ' ଣ କରିବ ସେ? ପୁଣି ଥରେ ପଛକୁ ଫେରି ଚାହିଁଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ । ଯକ୍ଷର ନିଃଶବ୍ଦ ପାଷାଣପୁରୀ ପରି ଠିଆ ହେଇ ରହିଛି ଅହଲ୍ୟାର ପ୍ରିୟ ପ୍ରାସାଦ । କିଏ ଜାଣେ କେବେ ସେଠିକି ଫେରିବ ପ୍ରାଣର କୋଳାହଳ? କିଛି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆଗକୁ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ, ଆଗକୁ ଆହୁରି ଆଗକୁ- ଅନେକ ଆଗକୁ । ଏଇ ଯାଯାବରମାନେ ହୁଏତ ଯାଦୁ ଜାଣନ୍ତି ।

ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଚାଲିଚି ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ପରି । ଆଉ କେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପରେ ହୁଏତ ଅହଲ୍ୟା ଆବିଷ୍କାର କରିବ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ପଳାତକ । ସେ' ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧି କରିବ ସେଇ ଅବିଶ୍ୱାସ୍ୟ ସତ୍ୟ- ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ତାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଛି । କିନ୍ତୁ କ' ଣ ଭୁଲ୍ କରୁଛି ସିଦ୍ଧାର୍ଥ? ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ସେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଆସିଚି ଗୋଟାଏ ନିର୍ବୋଧ ଅସ୍ତ୍ର ଭାବରେ ତା' ର ନୀଡ଼ ରଚନା ପାଇଁ ଏବଂ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ମଧ୍ୟ ତା' ର ଜନ୍ମ-ଜନ୍ମାନ୍ତରରେ ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିଯାଇଛି ପ୍ରତିବାଦ ନ କରି । କିନ୍ତୁ ହୁଏତ ଅହଲ୍ୟା ଚାହିଁଥିଲା ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ସମଗ୍ରଟାକୁ କବଳିତ କରିବାକୁ-ଆଉ ଠିକ୍ ସେଇଥିପାଇଁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଚିର ଯାଯାବର ମନ ତା' କୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇଛି ।

ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଚାଲିଛି । ଏତେ ବର୍ଷ ଧରି ସ୍ଥାବର ହୋଇଯାଇଥିବା ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଆଜି ଚଳମାନ । ତା' ର ଗୋଟିଏ ଆଖିରେ ଶ୍ଳଥ-ଅବସନ୍ନ ସୁନ୍ଦରୀ ଅହଲ୍ୟାର ଛାଇ ଲାଗିଛି-ଅନ୍ୟ ଆଖିରେ ହିମାଳୟର କେଉଁ ଦୁର୍ଗମ ଗିରିବନ ଅତିକ୍ରମ କରି ସୁଦୂର କାବୁଲ୍ କାନ୍ଦାହାରର ସ୍ୱପ୍ନ ।

ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଚାଲିଚି-ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ । ତା' ସାମ୍ନାରେ ଚାଲିଛନ୍ତି ସିଲ୍‌ହୁଟ୍ ଛବି ପରି ଅନେକ ମଣିଷ ଆଉ ପଶୁ । ଆଉ ତା' ରି ଦିହ ଘଷି ହୋଇ ତା' ର ଠିକ୍ ପାଖେ ପାଖେ ଚାଲିଛି ସେଇ ନିର୍ବିକାର-ନିର୍ଲିପ୍ତ-ପ୍ରଶାନ୍ତଚିତ୍ତ-ଗର୍ଦ୍ଦଭ ।